

HARMONIA CHRONOLOGICA PROPHETARUM.

corrupte in Septuaginta *oīt̄ ūz̄z̄z̄z̄z̄*, ita pro Hebrew *pascha*, pro *Iehoseua Jesus*, pro *Moschachā*, *lūt̄n̄ch̄ava*, latine et græce dicimus *Eva*; pro *pesach* *Messeas*, pro *Tsor Tyrus*, pro *Căsdim Chaldaea*.

HARMONIA CHRONOLOGICA PROPHETARUM.

Hoc est, tabula chronologica per annos mundi et Christi consignans singula oracula Isaiae, et aliorum Prophetarum, conformis illi quam quasi probabilem Genesi prefixi. Scio variis varie haec consignare, sed paucis annis, quibus una chronologia ab aliis visifat, additis vel demissis haec tabula euilibet illarum serviet.

REGES JUDA sibi continuo succedentes, sub quibus prophetarunt Prophetæ.

Ozias vel Azarias regnavit annis

52

Joahin

46

Achaz

46

Ezechias

29

Manasses

63

Amon

2

Josias

31

Joachaz mensibus

3

Joakin annis

41

A Joakin anno 41 finito, puta ab ejus cede, et filii ejus Joachin transmigratione in Babylonem, incipiunt anni 70 captivitatem Babyloniam, de quibus Jeremias, cap. xxv, vers. 41. Unde hinc annos prophetæ sue inchoato et consignat Ezechiel in tota sua propheta.

Joachin mensibus

3

Sedecia annis

41

Anno 11 Sedeciae, Nabuchodonosor regnum Juda et Jerusalem everit, anno regni sui 18.

Regnavit post exsuum Jerusalem Nabuchodonosor annis 26. Universum enim regnavit annis 44.

Ei successit filius Evilmerodach sive Ballasar, qui regnavit annis 34. Baltasarem, capta Babylone, occiderunt Darius et Cyrus.

Magna post Baltasarem in Babylone regnavit Darius anno uno, post Darium Cyrus annis 3.

In anno 3 Cyri finiuntur prophetæ Danielis, qui ultimum omnium quatuor prophetarum prophetavit.

Ante mundi 3136, ante Christum 814,

qui fuit a diluvio annus 1479, a nativitate Abrahe annus 4187, ab exitu Hebreorum ex Egypto annus 682, ante Christi nativitatem annus 814, ecepit regnare Ozias, sive Azarias, rex Juda, regnante per annos 52. Sub quo prophetavit Osee, Joel, Amos et Isaiae, qui, si credimus Eusebium, præcise cepit prophetare anno 47 Ozias, qui fuit annus ante Christum 797. Iursum sub Ozia cœperunt Olympiades. Annus enim 40 Ozias, qui fuit

ante Christum 774, fuit annus 1 primæ Olympiadis.

Anno mundi 3187, ante Christum 769,

qui fuit Ozias 52 et ultimus, videt Isaiae, cap. vi, Dominum sedentem super solium excelsum, et duos Seraphim clamantes : « Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus exercituum, » a quo per Seraphum carbone ignito purgatus, mittitur ad prophetandum, ac ad predictandum futuram biennia Christi Judæorum incredulitatem et desolationem, Gentium vero vocationem, tristem et multiplicationem.

Anno mundi 3198, ante Christum 751,

qui fuit Joatham filii Oziae 11, Roma condita est a Romulo, qui in ea regnare coepit, regnanteque 39 annis.

Anno mundi 3207, ante Christum 742,

qui fuit Achaz filii Joatham regnante opus Dei Dejope, prædicti Isaiae Christi ex Virgine ortum, dicens cap. vii : « Ecce virgo concipiet, et pariet filium, et vocabitur nomen ejus Emmanuel. » Additum regnum Israel aequa ac Syrie brevi fore desirendum, quod et contigit : nam eodem anno Phæace rex Israel, cum regnasset 20 annis, occisus est a duce equitum suorum, puta ab Osee, qui ei in regno successor. Rursum Teglah Phidas rex Assyriorum, vastavit eodem anno regnum Israel, et regnum Syria, eisque regum Rasin, qui cum Phæace contra Achaz et Judæos concuraverat, occidit.

Sub hoc tempore floruit Sibylla Erythrea, cuius de Christi nativitate, iudicio et resurrectione versus recentem S. Augustinus, libro VIII *De Civitate*, cap. xxxiii.

Anno mundi 3219, ante Christum 739,

quo moriente Achaz successit ei filius Ezechias, puta anno 4 Ezechiel, prophetavit Isaiae, cap. xiv, vers. 28, Ezechiel victoriam et triumphum de Philistini. Sub idem tempore idem prophetavit, cap. xii et seq., omnis, id est excedens, Babylonum per Cymru, atque Moab, Damasci, Ägyptum, Äthiopiam, Idumæam, Arabia et Tyri per Nabuchodonosorem.

Anno mundi 3224, ante Christum 725,

qui fuit Ezechiel regis Juda sextus, Osee regis Israel nonus et ultimus, Salmanasar capit Samaram cum rege Osee, regnum Israel everit, decem

HARMONIA CHRONOLOGICA PROPHETARUM.

85

Tribus abducit in Assyriam, juxta omnes et vatis- cium Isaiae cap. vii et viii.

Tunc contigit historia Tobiae. Nam inter alios Tobias cum Anna uxore, et Tobia filio suo unico, ex tribu et civitate Nephrahilam a Salmanasare abductus fuit in Niniven : qui cum ab infanta idola fugiens Deum sedulo coluisse, etiam in captivitate a lego et timore Dei non recessit : quoicunque natus gratiam Salmanasaris, accepit potestalem ut quocunque vellet frat : unde circumiens Israëlatas concaptivos consolatates, ezentibus succurrit, Gabebo maluavit decem talenta argenti.

Anno mundi 3232, ante Christum 717,

qui fuit Ezechiel 14, Isaiae, cap. xx, incendens mudus per triduum, hoc suo facto portundit, et re ipsa prophetavit spoliacionem Ägypti et Äthiopie, que eodem anno facta est a Sennacherib, duravitque ad triennium.

Quocunque eodem anno Sennacherib, obsidens Jerusalem, blasphemias contra eam et Deum ministras per Rabasarem evomuit ; sed ad preces Ezechiel et Isaiae Deus ejus arma ab eis averit, atque discrivit. Excivit enim contra eum Taraca regem Äthiopie, de ejus adventu audiens Sennacherib, eccepsit est copias a Jerusalem contra Taraca abducere ; ac cum eo confingens victor vastavit Ägyptum et Äthiopiam, ut iam dixi. Isaiae XXXVI et XXXVII.

Eodem anno agrotavit Ezechias, mortemque ei denuniatu*s* Isaiae : fiat ille Deumque plementis precator : preces exaudit Deus, quindecimque annos se vite ejus adjecturum per Isaiae promittit. Ezechiel petenti signum dat portentum regressus solis et umbras in horologio Achaz per decem lineas. Ergo Isaiae, admovens ulceri Ezechiel caplasmata secum, illum curavit, qui sanatus die tertio ingressus templum, canticis eucharisticis Deo cocinuit. Isaiae XXXVIII.

Eodem anno Merodach rex Babylonis, sole reprocessis obstupescens, mittit legatos et numerus ad Ezechiam, ut quererent quomodo et quare tale portentum accidisset : unde elatus Ezechiel ostendat ei omnes thesaurum domus sue ; ob quod ab Isaiae ineruptus, ab eo audit eodem thesauris filios suos future tempore auferendos in Babylonem. Excepit patienter sententiam Prophetæ humilius rex, tantumque precatur : « Fiat Pax et veritas in diebus meis, » illudque impetravit : cum enim feliciter 39 annos regnasset, in pace obdormivit, Isaiae cap. XXXIX.

Anno mundi 3247, ante Christum 703,

qui fuit regnare Manasses filius Ezechiel, impensis et idololatria, regnante per 33 annos, qui proinde Isaiae sua sclera increpantem, licet cognatum suum, serris lignis medium serrat, et secat in duas partes, iuxta fontem Siloe. Insuper et sanguinem innocentem fudit multum nimis, donec implerit Jerusalem usque ad os. Quocunque immixtus Deus principes regis Assyriorum, qui Manassem vincut catenis ducentur in Babylonem, ubi ipse agens plementiam, Deumque precans exauditur, ac post 10 annos ab eo restituatur regno : qui restitutus idola et aras afferit, altare cultumque Dei restaurat, eique totus servit, subditusque servire jubet, III Reg. xxi, et II Paralip. cap. XXXIX.

Anno mundi 3317, ante Christum 633,

qui fuit annus 13 Josiae pii regis, Jeremias sacerdos in utero matris sanctificatus, etiam in puer mittitur a Deo ad prophetandum ; cumque causeretur pusillanimitas, manu Domini testis ad eum accepit donum prophetie, audaciam ac robur invincibile ad libere prophetandum et concionandum. Hoc ergo anno 13 Josiae, videt cap. 1, olalam succensam, et virginem vigilantem venientem a facie Aquilonis, per qua portendi enuntiat ad-

HARMONIA CHRONOLOGICA PROPHETARUM.

ventum Nabuchodonosoris e Babylone, qui Iudeam et Hierosolymam ob ejus sceleram erexit, populum aut trucidet, aut captivum abducet, terraque desolet.

Anno mundi 3325, ante Christum 614,

qui fuit Josie 31 et ultimus, ascendit Nechao rex Egypti contra regem Assyriorum. Josias autem, volens impedit transitum ejus per Iudeam, peregit ad resistendum. Cui Necho ait: « Non adversum te hodie venio, sed contra aliam pugnam, ad quam me Deus festinato in pugnat: desine adversum Deum facere, qui mecum est, ne interficiat te. » Noluit Josias accrescere Dei verba loquenter; sed pugna congressus in campo Maggedo a sagittis vulneratur, ac relatus in Ierusalem moritur, lugetque eum universus populus, Jeremias maxime, cuius lamentationes super Josiam in exequis cantatae, longo deinceps tempore replicate sunt.

Joachaz, qui et Sellum, filius Josie, vigimus rex Iudea, inique crudeliter regnat 3 mensibus. Interim Necho, potitus vicerit, venit in Ierusalem, Joachaz vincutum mittit in Egyptum, et tributo Iudeis imposito, fratrem ejus Eliakim, qui et Iechonias, regem constituit, vertitque nomen ejus Joakin. Hic regnat annis 11, occidit Uriam prophetam, eo quod prediceret Ierusalem destruendam esse, et proiecit cadaver ejus in sepius vulgi ignobiles. Hunc et Joachaz predictum leones vocat Ezechiel, quia populum violenter opprimerunt.

Tunc Dei iussus Jeremias, intrans domum regis Iudea, ait de primogenito Josia: « Nolite flere mortuum. » Mox de Joachaz subdit: « Plangite eum qui egreditur; quia haec dicit Dominus ad eum: Non revertetur haec amplius, sed in loco, ad quem transiuli eum, ibi morietur. » Deinde ait de Joakin: « Hic dicit Dominus ad Joakin: Non plangent eum, sed sepultura asini sepelitur, projectus extra portas Ierusalem. » Ac de domum ad illum ejus Joakin, sive Iechoniam adjicit: « Vivo ego, dicit Dominus; quia si fuerit Iechonias angustus in manu dextera mea, inde eveliam eum, et dabo te in manu regis Babylonis, et mittam te et matrem tuam in terram alienam, ibi tunc morieris. »

Sub haec Jeremias predicans in templo omni populo, nisi resipiscant, templum urbeque detruit iri, apprehenditur a sacerdotibus et pseudopropheticis, ac coram principibus accusatur ut occidatur; quibus respondet se a Deo missum, ut ista nuntiaret: unde per principes et seniores absolvitur; Aliud enim filius Saphan cum liberavit, Jer. xxxv, vers. ult.

Sub idem tempus jubet Jeremias a Deo facere vincula et catenas, que gestare et imponere collo sue, ac postea sub Sedecia eadem mittere ad reges Tyri, Sidonis, Edom, Moab, Ammon, ut per illa significet et portendant, eis vincula et captivi-

tatem imminere a Nabuchodonosore, ut patet Jer. xxv, vers. 1 et seq.

Anno mundi 3328, ante Christum 611,

anno 3 regni Joakin ascendit Nabuchodonosor Babylonis, obsidet Ierusalem, caput Joakin regem cum multis nobilibus, inter quos erant et Daniel adhuc puer, et Ananias, Misael et Azarias. Regem vincutum edentem cum aliis, perfundunt vasorum tempi quam celestrem pontum, aliudque in Babylonem, ubi vase ponit in templo dei sui. Iacobim autem, et tres socios ejus, eo quod semina regio prognati ceteros forma et ingento precelarent, ibi cibis regum nutriti, ac linguis et litteris Chaldeorum eruditur facit, ut post triennium starent coram rege, qui consensu prepositi eumulchorum abstinentes a dapiibus regis, et solis leguminibus et aqua vivitantes, vultus corpulentiam, ac sapientiam super ceteros corvos suis, qui cibo regio vescabantur, a Deo obtinunt: et Daniel præterea intelligentiam somniorum: trienioquo expleto, stant coram rege decuplum omarum magos Chaldeorum superantes.

Anno mundi 3329, ante Christum 610,

qui fuit 4 Joakin, prophetat Jeremias, cap. xlvi, vers. 2 et seq., quod Chaldei profabuntur Aegyptum cum suo rego Pharaone Necho. Necho enim ex victoria et strage Josie, Judeos sibi subjungaverat. Collecta ergo multitudine Aegyptiorum, Libyorum et Lydorum, venit vindictare se de Chaldeis quod vestigia suos Iudeos abegissent in Babylonem. Anno igitur 4 regni Joakin in Babylonica captivitate detentus, communissum est praedium juxta flumen Euphrates in Characanis, ubi rex ueste cecidit, inquit Adrichomius in Chronico, scilicet Necho senior, et Nabuchodonosor senior: (sed de hoc alias), Aegypti cesi: Chaldaei vero, superiores effici, tollunt ab Aegyptis quidquid illi absterulant Assyni, ab Euphrate Aegyptum usque: tunc restitutus Joakin regno suo fit tributariorum regi Babyloniorum, servitque ei sub tribu 3 annis. Et hic primus annus est regni Nabuchodonosoris junioris, cognomento Magni, regis Babylonis, qui deinde regnavit annis 43.

Hoc eodem anno 4 Joakin, clamat Jeremias ad Judeos, se jam per annos 23 prophetas: « at quia non se, nec reliquos Prophetas horantes ad ponentiam audiens voluerint, præsumunt ipsos a rege Babylonis capiendos, cique servatores. » Iam annis. Jerem. cap. xxv, XLVI, XLVII, XLVIII, XL, L et L.

Prophetatque omnes in circuitu gentes, Aegyptios, Philistinos, Moabitae, Ammonitae, Iudeos, etc., bibituras de calice Babylonis vintum furoris Domini: et post 70 annos ipsam etiam Babylonem bibituras, et a Medis penitus subvertendam, ac in perpetuam solitudinem rediscendam, et tum demum Iosephum reversurum in

HARMONIA CHRONOLOGICA PROPHETARUM.

terram suam, atque ibi bene beateque vicietur.

Eodem anno 4, rex Joakin claudit Jeremiam in carcere: ubi anno 5 Joakin, mense novembri, Dei iussu Baruch scribit et notarius Jeremias scribit in libro ex ore Jeremiae omnes prophetias ejus contra Judam et Gentes. Inde missus a Jerome libro cum libro ad populum in templo congregatum, atque jejunia celebrantem, ibi legit eum colegamus, ram omni populo, ut respiciant. Deinde accessus ad principes, legit eum coram omnibus principibus in domo regis; qui obstupescentes, murmurant, sed abscondit eos Baruch. Dicuntur deinde ad Baruch: « Vade, et absconde te tu et Jeremias. » Solvent ergo Prophetam, et ingressi ad regnum nuntiant ei verba libri; quem rex statim legi, et panicis in eo lectis, cultro sciendi, et in igne comburi facit, Jeremiam et Baruch queruntur ad mortem, sed abscondit eos Baruch. Cuius jussu mox Baruch ex ore Jeremiae easdem prophetias in alio libro scribit; et insuper addit, quod ab combustionis prioris libri, cadaver Joakin projicitur ad extum per diem, et gela per noctem, Jerem. xxxv.

Tunc Jeremias arguit Baruch pusillanimitatibus, quod quereretur se dolorem habere, non requiem; cui tamen in cesterorum vastatione promittit anima salutem.

Anno mundi 3342, ante Christum 607,

qui fuit annus 7 Joakin, Joakin Aegyptiorum fuisse auxilio, rebellans contra Nabuchodonosorem, negat ei tributum, nolum ultra servire Chaldeis; unde missi a Deo exercitus Chaldeorum, Syrie, Moab, Ammon, disperdidunt Iudam proper peccata Manassae. Tunc Jeremias Dei mandato accedit ad Rechabitas, qui ex præcepto patri sui religiose vivent, non bibentes vinum, ne habeant agros aut vineas, in tabernacula pro dominibus habitantes, jamque necessitate belli in urbe habitantes: et propinat eis vinum; quod cum bibere nollent, exemplo obedientius ipsorum arguit pertinaciam Judeorum inobedientiam, Dei præceptum negligunt; quapropter his supplicium, illis autem premium premuntia.

Erant tune in Babylonie duo senes presbyteri, judices Iudei, Achaz et Sedechias, qui castissimam Susannam Judaram, clam in horo se lavantem, ad libidinem seu stuprum concupiscentes, cum ejus concubitu frui non possent, ipsam coram populo falso adulterii accusant; que cum damnata duceretur ad mortem, Deumque oraret, Dei spiritu suscitatus puer Daniel, cap. xiii, retrahit judicem, ipseque senes interrogatos, proprio ipsorum ore de falso testimonio convincti: quos lege talionis populus lapidare properabat; sed jussu Nabuchodonosoris igne combusi sunt, sicut predixerat Jeremias, cap. xix, vers. 23.

Anno mundi 3346, ante Christum 603,

Anno 11 regni Joakin, Nabuchodonosor vienens

Hierosolymam, occisum Joakinum proicit extra Ierusalem, a bestia avibusque lacerandum, regem constituit filium ejus Joachin; qui et Iechonias. Hic regnat menses 3, dies 40, malitia patri similis, nomine dissimilis, IV Reg. xxiv; II Paralip. xxxvi; III Esdr. 1.

Anno mundi 3347, ante Christum 602.

Pot tres autem menses vero tempore, Nabuchodonosor reversus obsidet Ierusalem; ad que exiens de consilio Jeremiae, rex Joachin et mater, uxores et principes ejus, omnesque nobilis et optimates Iudea, inter quos erant et juvenis Ezechiel, et Marchocheus, et Josedece pontifex, ultra se tradunt regi Babylonis, qui eos una cum ceteris vaasis ac thesauris templi ac palati, ac ditoribus, robustis et optimis quibusque artificibus transfert in Babylonem, ubi Joachin carceri traditur: regem autem constituit eum patrum Mathaniam, filium Josie, facitque eum iure per Deum, quod fideliter sub tributo serviet Chaldeis; in signum cuius veritatem nomen ejus, vocatque eum Sedecliam, signum justitiae Domini sonat. Hic impie regnat annis 11, faciens malum, nec obediens consilio Jeremiae. IV Reg. xxiv; II Paralip. xxxvi; III Esdr. 1; Jerem. cap. xxxvii et lli.

Anno I regni ejus videt Jeremias, cap. xxiv, flens optimis et pessimis, divinitus positis ante tempulum, auditque priores significare Judeos iam pridem translatis in Babylonem, eosque a Domino reducendos in Iudeam; posteriores vero designare eos qui manserant in Ierusalem, eosque gladio, fami et peste prodromos. Statiunque scribit Jeremias, et mittit litteras ad eos qui tradi-
cti erant in Babylonem, quod post 70 annos reversari sint in terram suam: eos vero qui Hierosolymam remanserant, gladio, fami et peste con-
sumendos. Prophetat et veram populi liberatio-
nem per Christum futuram, novamque legem in cordibus scribendam, ac Ierusalem redicendam, ubi libere, secure, et late in cunctorum affectione honorum serviant Dominum, Jerem. cap. xxix, xxx et xxxi.

Sub idem tempus mense julio, Ananias pseudopropheta tollens in templo coram sacerdotibus et omni populo catena lignea de sollo Jeremiæ, quam jussu Dei in signum futuræ captivitatis portabat, eamque confringens ait: Se conte-
ret Deus, post duos annos, jugum regis Babylonis de collo omnium gentium, et rex Iechonias omnesque transmigrati cum vasis templi huic rever-
tentur; sed Jeremias, jussu Dei pro lignae catena ferreane portans, Ananiam falsa vaticinari, ideoque brevi moriturum denuntiat, qui se ando post mense oblit, Jerem. xxxii.

Tunc quoque Jeremias misit catenas ad quinque reges, Edom, Moab, Ammon, Tyri et Sidonis per legatos ipsorum, qui venerant ad Sedecliam, quibus monit illos, simili ac regem Iudea, si ser-
uire velint regi Babylonis, permanuros in terra

HARMONIA CHRONOLOGICA PROPHETARUM.

sua, alloqui perituros gladio, fumo, peste: prae-
dicti etiam sacra vasa, que reliqua sunt Hierosolymis, transferentur in Babylonem, et tandem re-
serenda Hierosolymam.

Anno mundi 3359, ante Christum 599,

qui fuit quartus Sedecie, Jeremias, cap. xix, conterit lagunam in atrio templi, ut ostendat populum sic esse conterendum. Hic cap. xx, in-
carceratus a Phassur minatur ei interitum, atque ex fredo vita et verummarum acerbitate maledicit dei nativitatem suam.

Eodem anno prophetat, cap. L et li, excidium Babylonis per Cyrius: unde, vers. 50, scribit in libro omnino mala quae imminebantur Babyloni, atque librum tradit Sarvus oratori Sedecie, eum cum eo in Babyloniam, eisque precipitat, ut coram Judeis eum legat, deinde alligatum lapidi projicit in Euphrat, ad dictum: « Sic submergetur Babylon », *Jerem. LI et LX.*

Anno mundi 3359, ante Christum 599, qui fuit transmigrationis Joachim in Babylonem 3, et regni Sedecie quintus, die 5 iuni, Ezechiel sacerdos Iudeus in Babylonie anno 30 aetatis sua, videtur in nube ac igne similitudinem quatuor animalium, nempe hominis, leonis, bovis et aquile, impetu spiritus recta incidentem, et effigiem hominis sedentis in throno glorie Dei, mystice re-
presentantes Christum ac quatuor Evangelistas: jussusque comedat librum ecclitis missum, ser-
tum intus et foris, confinuntur lamentationes, carmen et via; atque ita constantia spiritus accepta, divinitus milititer ut propheta Iudeus conceptivis-
tus in Babylonie: cumque per septem dies fac-
ret, visa rursum in campo gloria Domini, jubetur
in domo suo inclusi quasi vincens ac mutus, et figurare ac depingere in tabula obeliscorum Jeru-
salem, et inter se civitatem sartaginem ferreum ponere pro muro, qui remedium colestis auxili-
cipiet. Ita excluderet: atque assumptis iniquita-
tibus Israhel dormire super latus sumum sinistrum 390 diebus, deinde super latus dextrum 40 diebus, assumpiti iniquitatibus Iuda, et quotidie comedere panem in pondere, cibum villem, modicum, confectione stercore boum, et libere exiguum aqua in mensura. Jubetur et pilos capillis et barba sibi detondere, detonsos tripartitum consumere. Atque his omnibus designabat et denunciabat, propter perpetratas iniurias futuram artissimum civitatis Jerusalem obsidionem, totiusque Iudeas extremam ac inevitabilem vastationem ad desolationem, *Ezech. capitibus I, II, III, IV, V, VI et VII.*

Anno 6 transmigrationis, die 5 augusti, Eze-
chiel raptus in spiritu et duxus in Jerusalem,

videtur in templo possimas Iudeorum abominationes idolatrie, et ob eas, variaque scelerata quisibus Sodomam et Samaram superabant, etiam si Noe, Daniel et Job pro ipsis orarent, omnes et singulos, qui a viro lineis vestito non essent signo *thau* in fronte notati, occidendo, urbemque exur-
rendam: Sedecie autem regem, eo quod con-
federatus regi Egypti, rupto ac fracto juramento
rebellareret contra Nabuchodonosorem, capiendum
et adducendum in Babylonem, ipsum famam eum non visurum, ibique moriturum; eos vero qui se
decentes Chaldeis transmigrarent in Babylonem,
reversos in patriam.

Anno 7 transmigrationis, die 10 iuli, Ezechiel Judeis a se responsum divinum querentibus, re-
plicat beneficia Dei Israelitum in *Egypto*, in de-
serto, et in terra promissionis exhibita, semper
que tamen eos fuisse rebelles imperio, ideoque Hierosolymam irrevocabilem ministrum gladium, cladem et exuidum, *Ezech. capitibus XX, XXI, XXII et XXIII.*

Anno mundi 3359, ante Christum 599,

anno 9 Sedecie, die 10 decembri, venit Nabu-
chodonosor cum exercitu, arietissimeque ob-
sidet Jerusalem sesquianum, nisi quod medio tempore
duobus mensibus proper *Egyptos* afficerit, inter-
citate famis tanta in civitate obcessos pressit, ut
parentes comedentes liberos sūos, et liberi parentes,
libro IV *Reg. XXV; Jerem. XXXIX et LI, et XII, Ezech.* V.

Eodem die, mane Ezechiel per ollam electis
carneibus et ossibus plenam, igitibus adnotato et
liquefactam, significat transmigratis foro incendi-
um Jerusalem, populeum excludit. Vespera-
que ejusdem die oblitus dilecta uxor eius, pro qua
prohibetur a Deo lugere, in signum future des-
olationis templi: prophetaque immovere etiam Am-
monites, Moabites, Idumeis, et Pal. stans etiam Philisteis extinxit, quod ad afflictione Jerusalem
exultaverunt, *Ezech. XXIV et XXV.*

Tunc militit Sedecie rex nuntios ad consu-
lendum Jerusalem: quibus respondet Propheta Se-
decie regem capiendum, urbemque exurendum;
qui vero a populo manuscripsit in ube, fam, peste
ac gladio morituros; qui autem profugient ad
Chaldeos viuktos, *Jerem. XXXI et XXXII.*

Anno mundi 3359, ante Christum 599,

anno 10 Sedecie, Jeremias missus a Domino ad
Sedeciam, dieci ei, quod civitas capereatur ac fu-
nderetur, et rex non effugeret, sed caput visi-
bile, cum coram Nabuchodonosore loqueretur, *Jerem.
incarne-
ratu-*
non tam gladio occideretur, sed duxus in Ba-
bylonem, ibi in pace morte naturali moreceret:
quam ob causam claudit rex Prophetam in car-
cere ad dies aliquot, *Jerem. XXXII et XXXIII.*

Jeremias autem positus in carcere, jussu Domini *Jerem.
aperte-
cens* emit a patre suo agnum qui erat in Anathoth, *aperte-
cens* emit

precipitque ipsi Baruch, ut curet literas emplo-

HARMONIA CHRONOLOGICA PROPHETARUM.

nis sigillatas ponit in vase fictili et servari; testifi-
cans Jerusalem quidem destruendam, et populum
explivandam; sed iterum reversuram, ac secure
possessurum agros suos in prosperitate. Propheta-
tum etiam Christum nascitorum, factaque redemp-
tione, felicitate in omni gaudio super dominum Ja-
son et David regnaturum sine fine, *Jerem. capitibus
XXII et XXXII.*

Post haec Sedecias in arco positus ob imminens
periculum, eo quod adesset septimus annus, hoc
est sabbatum terre, dimittit Prophetam, et con-
voeat populum in templum: ferunt pactum cor-
ram Domino, ut uniusquisque dimitteret servos
suis liberos: et in signum firmatis pacti, inter
partes consocii vituli transuent, imprecantes sibi
notissimas peccatas, nisi pietate servarent; itaque
servos dimittunt, *Jerem. XXXIV.*

Interea exercitus regis Egypti venit in Iudeam,
promissum Judaeis collatum auxilium: quo auto-
ditio Chaldei, solventes obsidionem Jerusalem,
pergunt obviatio Egypti, eosque retrocedere
compellunt, *Jerem. XXXV.*

Eodem anno 10 in decembri prophetat Ezechiel,
eo quod rex Egypti auxilium praestitit Iudeis,
*Prophe-
tae
contra-
Egyptum* systema: *Egyptum* per Nabuchodonosorem vastandum,
destruendam et in solitudinem redigendam: post
40 autem annos restituendam, nec non ad pris-
mum gloriam, *Ezech. XXIX et XXX.*

Cum recessisset autem Chaldei, Judaei rati se
omnino esse liberatos, statim servos dimissos re-
trahunt in servitutem. Unde Dominus, per Jeremi-
am fediligos increpans, dicit ipsos gladio,
peste et fame perituros, *Jerem. XXXV.*

Quin etiam Jeremias Sedecie regi ab ipso divi-
num responsum petenti respondet: *Egyptios* re-
versuros in terram suam, et Chaldeos redituros
Hierosolymam, urbemque exustos, *Jerem. capi-
tibus XXXII et XXXIII.*

Tunc Jeremias volens exire in Anathoth viculum,
unde fuit oriundus, ad possidendum agrum, quem
emerat, comprehenditur in portia a custodibus
falso accusatus, quod ad Chaldeos transfe-
ret, ac jussu principis excus milititer in carcere
rem, sed citius ibi diebus multis. Inde educetus a
rege Sedecia, et absconde veritatem interrogatus,
*Jeremias
captiu-* rem, sed citius ibi diebus multis. Inde educetus a
rege Sedecia, et absconde veritatem interrogatus,
populum occidit non parentes adolescenti-
virginis, seni. Die 7 iuli, venit Nabuzardan prin-
cipes exercitus, et comburit palatum regis, om-
nesque domos Jerusalem. Porro die 10 iuli, incen-
dit templum Domini, cum stetisset annis 46, si-
mulque combusti sunt libri sacri, qui passim in
Scriptura citati jam non existant. Insuper uni-
versas tueres, et murae urbis Jerusalem per circuitum,
et reliqua edificia destruit; populum residuum
cum transfigisis ac vasis templi abducit in
Babylonem: reliquit Hierosolymam tantum pa-
peres aliquot rusticos ad colendum terram, cuius-
bus preficit Gedliam. Jeremias vero Nabuzardan
ex mandato Nabuchodonosor solvit a catenis,
et educit in carcere, datque ei libertatem, faculta-
tem et optionem vel proficisciendi in Babylonem.

Anno mundi 3357, ante Christum 593,

anno autem 11, prima die mensis martii, pro-
phetat Ezechiel Tyram, urbem maris inclytam, a
frequenti negotiorum opulentissimam, a Na-
buchodonosore evertendam, eo quod super afflictio-
ne et destructione Jerusalem exsulaverit: regem
autem Tyri ob eius superbiam, qua se fecit, ac
superiorum Danièle, viro iam tunc magni no-
minis et famae, proper interpretationem somnio-
rum regis liberationemque Susanne, iactabat, oc-
cidendum: *Judees vero reducendos in terram
suam, Ezech. XXVI, XXVII et XXVIII.*

Eodem anno 11, die 5 maii, comparat Ezechiel
Pharao cum rege Assyriorum: quod sicut
Assur sublimis delectus est, ita dejicetur et regi-
num *Egyptum*, *Ezech. XXIX.*

Eodem anno 11 Sedecie, qui erat 19 Nabu-
chodonosoris, die 5 iuni, Chaldei perrumpunt exte-
riorem murum Jerusalem, et intrantibus ad por-
tum inferiorem secundi mori: quo viso, rex Se-
decie nocte perviam subterraneam cum suis prin-
cipibus fugiens, a Chaldeis comprehensilur in
campo Jericho, et ducitur ad Nabuchodonosorem
in Reblata; qui objurato eo de infidelitate et
perjurio, filios eius principes Iudea in conspectu
ejus occidit: deinde eruit oculos eius, et vine-
num catenis mittit et adducit in Babylonem: ubi *secescas*
mancipat cum carceri usque ad mortem, *IV Reg.
capitibus
XXXIX et LI*, impluenteque est verbum
Domini quod disertat: *Adducam eum in Egy-
ptum, et ipsam non videbit, » Ezech. XII.*

Die 9 iuni, Chaldei capiunt urbem Jerusalem,
populum occidunt non parentes adolescenti-
virginis, seni. Die 7 iuli, venit Nabuzardan prin-
cipes exercitus, et comburit palatum regis, om-
nesque domos Jerusalem. Porro die 10 iuli, incen-
dit templum Domini, cum stetisset annis 46, si-
mulque combusti sunt libri sacri, qui passim in
Scriptura citati jam non existant. Insuper uni-
versas tueres, et murae urbis Jerusalem per circuitum,
et reliqua edificia destruit; populum residuum
cum transfigisis ac vasis templi abducit in
Babylonem: reliquit Hierosolymam tantum pa-
peres aliquot rusticos ad colendum terram, cuius-
bus preficit Gedliam. Jeremias vero Nabuzardan
ex mandato Nabuchodonosor solvit a catenis,
et educit in carcere, datque ei libertatem, faculta-
tem et optionem vel proficisciendi in Babylonem.

Sedecie
contra-
Tyram

Prope-
tatio
na
Tyram

Gen-
breches
anno
mundi
3353

Je-
cosu-
lem cap-
tu-
er, ex-
titat

des-
tructa

Jeremias
liber di-
mittitur

HARMONIA CHRONOLOGICA PROPHETARUM.

Scripturae
in Mas-
Phar-
promittens se eum ibi honorifice habitudinem, vel
habitandi ubiqueque voluntet. At propheta malens
in patria residere, multis cibaris ac munieribus
ab eo donatis, ac Godolias commendatus, una
cum Godolias habitat in Masphat: ubi Godolias
Judeos passim dispersos benigne recipit, eisque
securitatem promittit, dummodo servire velint
regi Babylonis: a quibus monetur, ut caveat sibi
ab Ismaele interante i mortem; que fames non
credit, nec audit bene monentes, IV Reg. xxv; II Pa-
ralip. xxxvi; Jerem. xxix et lli; III Esdr. 1.

Threni
Jeremi-
Porro Jeremias amaro animo sedens, dolens,
ac flesu quadruplici ablativo metrico lamenta-
tur destructionem Ierusalem, ac in sua afflictione
antitype plangit Christi passionem, mortem et se-
pulturam, ac Ecclesie desolationem, oratque
Deum pro desolatis, Thren. cap. ii, iii, iv et v.

Canticum
Godolias
Tertia autem die septembribus, Ismael Judeus
proditorie occidit in Masphat Godoliam, aliasque
complures Judeos ac Chaldaeos qui cum eo erant.
Unde cum et ipse a reliquo Judeorum quereretur
ad necem, fugit cum octo viris ad Ammonitas,
Jerem. xl; IV Reg. xv.

Rerum
Judeorum
At reliquo Judeorum, timentes a Chaldaeo facti
ullione, statunt fugere in Agyptum, rogant
Ieremiam ut ore ac consulat Dominum quid facere debeat, jurantes facturos se quidquid ille
jussicerit. Decima post die, respondet Dominus per
Ieremiam ipsos Dei presidio fore salvos, si in Ju-
dea maneat: sin autem in Agyptum fugiant,
protestatur eos omnes ibi gladio, fame et peste
morituros. At illi, spreto Dei oraculo, cogentes Je-
remiam et Baruch secum proficiunt, simul abeunt
ac proficiuntur in Agyptum, habitantque juxta
Taphnis. Ubi Ieremias predictit illis Nabuchodonosorem
venturum, et vastaturum Agyptum cum
idolis suis, eique dominaturum, Jerem. cap. xli
et xliii.

Fuga in
Egyptum
anno mundi 3353, ante Christum 591.

Judei
persistunt
in
Idolatria
Post hec Judei in Agypto reprehensi a Jere-
mia super idolatria, quod ibi sacrificarent ido-
lis, obstinante respondente una cum multitudine
mulierum permanuerosse in idolatria inveta-
tione, resistentes regime cel, id est lumen, que
quis Ieremias predictit universo gladio et fame
penitus consumendos, regemque Agypti Pharaonem
capiendum: et quia non desistit ipsos ar-
guere, lapidaverunt eum ibidem; quem honore-
rantes Agypti, ob fugatos ipsius oratione ser-
pentes ab eodem loco, sepeliverunt eum iuxta se-
pulcrum regum suorum, magna que cum ibi re-
ligione venerantur, Jerem. xliv.

Post haec emergunt alii Judei de locis vicinis,
ad quae profugerunt, et dicunt: Unus erat Abra-
ham, et possedit terram: nos autem multi u-
mus, nobis data est terra in possessionem; itaque
euntes habitabitis ibi in ruinis et maceris urbis,
Ezech. xxxiii.

Anno 1 desolationis Ierusalem. qui erat trans-

migrationis 12, die 3 decembris, venit quidam
fugitivus de Ierusalem in Babylonem ad Ezechie-
lem, dicens: Vastata est civitas: quo tempore
prophetus Ezechiel, quod reliquo Judeorum, qui
habitabant in ruinois, proper iniquitates suas,
a bestiis, et gladio a peste perderentur, et terra
in solitudinem redigeretur, Ezech. xxxiii.

Eodem anno, die 1 februario, Ezechiel plangit
super futura Pharaonis a Nabuchodonosore occi-
sione, ejusque ac plurimum nationum ad inferos
descensu: eo quod deiderit terrorum suum in
terra viventium, hoc est, Judeorum et Patriar-
charum: quos proper noftitum et cultum Dei, De-
Dominus in Evangelio viventes appellat, Matth.
xxxi. Describit etiam Evangelici predictoris offici-
um, ac pro pastoribus Judeorum neglecto
greci seipso pascentibus, promitti verum pasto-
reum Christum, qui suas oves congregabit, san-
bit, et pacet in pace et ubertate. Ad hanc predi-
citionem Iudeum vastandam et destruendam, et quod
populum Dei afflixerit: Israel vero a captivitate
reducendum, ac restituendum, in terram suam,
ubi uniti sub uno rege ac pastore Christo in felici-
tate habitabunt, et in preeceptis Dei ambula-
bunt. Cujus restituti ostendit Prophetus in
campo per osa arida reviviscens, mystice
etiam resurrectionem generalem mortuorum pre-
figurans. Postremo valicinatur Gog et Magog in
novissimi diebus cum instructo ingentio exer-
citatu, ab Aquilone venturo in terram Israel, ibi
perituros. Ezechiel capitibus xxxii, xxxiiii, xxxvii,
xxxviii, xxxix, xxxvii, xxxviii et xxxix.

Anno mundi 3362, ante Christum 587,
qui fuit ab excidio et desolatione Ierusalem 3.
Nabuchodonosor iuxta vaticinia Isaiae, cap. xxxi,
et Jerem. cap. xlvi, vers. 13, invastit et occupavit
Cœlesyriam, Ammoniam et Moabitas (ita Josephus
X Antiq. xi) ac cepit obsidere Tyrum, quam 13
annis obcedit, tandemque expugnavit. Ita Eze-
chiel. cap. xxix, vers. 18, et Josephus. Eodem
anno, qui fuit Nabuchodonosoris 21, die 17 mensis
quinti, Baruch liberum a se conscripsum legit
Babylone coram Jechonia, et totu populo, quo
Judeis in Babylone dat monita salutis, eos nim-
rum ob peccata abductos in captivitatem, sed
cum gloria reducendos in Ierusalem. Rursum per
Christum Deum, hominem futurum, ac in terra
cum hominibus conservaturum, plenus et per-
fectus homines fore docendos viam sapientie ac
salutis, ab eoque redimendos, ex aeterno honore,
splendore ac iucunditate exilarandos, et conde-
corandos in lumine majestatis Dei. Baruch cap. I,
et seq.

Anno mundi 3371, ante Christum 578.

Anno 14 ab excidio Ierusalem, qui est 25 trans-
migrationis, die 10 Martii, Ezechiel in spiritu du-
ctus in terram Israel, angelo ei ostendente, videt Vista
sub figura civitatis (Ierusalem) et templi, certa

HARMONIA CHRONOLOGICA PROPHETARUM.

mensura ac dimensione super montem resedi-
fandi, ac gloria Dei replendi, Ecclesie Christi sa-
cro-sancta mysteria. Ezechiel. capitibus xl, xli,
xlii, xliii, xlvi, xlvi, xlvi et xlvii.

Anno mundi 3373, ante Christum 576,

qui fuit ab excisa Ierusalem 16, a transmigra-
tione Joachin 27, Nabuchodonosoris 35, post long-
um et molestum obsidionem 13 annorum Tyrus
capta est a Nabuchodonosore: quo circera Deus
ipsi, ejusque exercitu promitti quasi pro mer-
cede, datum est Egyptum in praedam, eo
quod tot amis servierat ei in oppugnando et
vastando Tyrum, Ezech. xxix, 17. Quapropter Na-
buchodonosor hoc eodem anno invastit et occu-
pauit Egyptum, eaque subacta factus est mo-
narcha.

Tandem Ezechiel apud Babylonem a judice
populi Israel, quod eum de cultu idolorum ar-
gueret, interdictus ac martyrio lanatus, sepul-
tus est in sepulcro Sem et Arphaxad, Abraham
progenitorum; ad quod multi orationis causa
confundere conseruerunt, ut habeat Martyrol. Ro-
manum, quarto Idis aprilis.

Anno mundi 3375, ante Christum 574,

qui fuit a vastata Agypto, et consequenter a
monarchia Nabuchodonosoris 2, regni vero ejus
37. Nabuchodonosor jam superbus, et gloriosus
triumphator, reversus in Babylonem, videt in
sonnrio statuum quadrigiformem, scilicet capite
aureo, pectoro argenteo, ventre aeneo, tibias fer-
reis, portentosum quatuor imperia mundi, quea
la lapide de monte abscessi, id est a Christo, con-
trita est, protu ei explicuit Daniel, cap. ii, ideo-
que a rege honoratus fuit, et toti Babylonie pre-
positus. Mox insolens rex, eo quod audiret a
Daniel se suumque regnum esse epuit aeneum,
statuum suam auream erigit, atque ea in ab omnibus
se adorari facit: quam cum, ceteris ador-
antibus, Ananias, Azarias et Misael adorare nol-
lent, iussu regis conciuntur in fornae ignis
ardentis; at incendiis a flamma combusiti,
illi in medio ignis auncio Dei illesi et in-
fati ambulantes, canitio benedicunt Domino, et
obscindunt. Daniel. cap. viii.

Anno mundi 3376, ante Christum 573,

qui fuit Nabuchodonosor tertius, videt Daniel hircum
pugnare contra arietem, ipsumque devincere, et
deinde cornu modicum ex hircu programmatum mul-
tam in populum templumque Dei exercere ty-
ramnidem: audita a Gabriele, ita regem Persa-
rum olim prælio vincendum a rege Graecorum,

alique ex oriturum regem impudentem (nempe
Antiochum Epiphaneum figuram Antichristi), qui
sanctos interficit, templa violabit, sacrificia
cultumque Dei auferet et abolebit, tandemque
sime manus conteretur, Dan. viii.

Anno mundi 3417, ante Christum 522,

qui fuit Balfasaris 34, et ultimus; Cyrus rex
Persarum, et Darius rex Medorum, avunculus
ejus, obsecndit Babylonem. Balfasar autem rex,
urbis munitione fretus, vacans convivis, bibit
vinum cum suis principibus, uxoribus et concubini-
bus, ex vasis templi Ierusalem, laudando idola
sua; quapropter videt manum scribentem in pa-
riete: Mane, tekel, phares; quam scripturam cum
magi Babylonis neque legere, neque interpretari
valent, solus Daniel eam perturbata regi le-
git, et interpretatur significare ipsum regno de-
turbandum, idque a Deo dandum Medis et Persis.
Unde Daniel torque aurea et purpura ho-
noratur, ac tertius regni constitutur, Daniel. v.

Eadem nocte Medi et Perse fluxi Euphratis alio
dueto, per siccum alveum Fabylonem ingressi,

Deinde precibus ac oratione Daniels menti
guquo restitutus, Deum coli recognoscit ac
ritificat: haecque omnia per epistolam suis sub
divulgat.

Anno mundi 3383, ante Christum 566,

qui fuit regni Nabuchodonosoris 43, monarc-
iae eius 10, excise Ierusalem 26, transmigra-
tione Joachin 37, moritur Nabuchodonosor, ei-
que in regno succedit filius Evilmerodach, qui et
Balsasar vocatus est: qui eodem anno 1 regni
sui elevat et edificat Joachin regem Jude de car-
cere, et exiliat eum super omnes principes Ba-
bylonis, adeo ut deinceps tota vita in mensa
regis cum eo vesceretur, Jerem. cap. vii. vers. 34.

Eodem anno 1 regni Balsasari, videt Daniel,
cap. vii, in somno quatuor bestias, leonem, ur-
sum, pardum, et quartam terribilem inominan-
tam, et cuius capite cornu parvum exorti exces-
cat, multosque debellat: quae designabant
quatuor monarchias, Chaldaeorum, Persarum,
Graecorum et Romanorum, e qua orientis Anti-
christus sanctos persequens, et quasi monacha-
toi orbis dominans per tres annos cum dimidio;
quem Filius hominis, accepta ab Antioqu dierum
potestate, disperdet et confert, ipseque regnabit
in eternum.

Sub idem tempus contigit historia Belli et dra-
conis, que Daniel contrivit, Daniel. cap. xiv.

Anno mundi 3385, ante Christum 564,
qui fuit Balsasari tertius, videt Daniel hircum
pugnare contra arietem, ipsumque devincere, et
deinde cornu modicum ex hircu programmatum mul-
tam in populum templumque Dei exercere ty-
ramnidem: audita a Gabriele, ita regem Persa-
rum olim prælio vincendum a rege Graecorum,
alique ex oriturum regem impudentem (nempe
Antiochum Epiphaneum figuram Antichristi), qui
sanctos interficit, templa violabit, sacrificia
cultumque Dei auferet et abolebit, tandemque
sime manus conteretur, Dan. viii.

Anno mundi 3417, ante Christum 522,
qui fuit Balfasaris 34, et ultimus; Cyrus rex
Persarum, et Darius rex Medorum, avunculus
ejus, obsecndit Babylonem. Balfasar autem rex,
urbis munitione fretus, vacans convivis, bibit
vinum cum suis principibus, uxoribus et concubini-
bus, ex vasis templi Ierusalem, laudando idola
sua; quapropter videt manum scribentem in pa-
riete: Mane, tekel, phares; quam scripturam cum
magi Babylonis neque legere, neque interpretari
valent, solus Daniel eam perturbata regi le-
git, et interpretatur significare ipsum regno de-
turbandum, idque a Deo dandum Medis et Persis.
Unde Daniel torque aurea et purpura ho-
noratur, ac tertius regni constitutur, Daniel. v.

Eadem nocte Medi et Perse fluxi Euphratis alio
dueto, per siccum alveum Fabylonem ingressi,

Baltasarem regem populumque interficiunt, urbem turremque destruunt, regnum suscepit Danielus Medius annos natus 62. *Jerom. li.* Cyrumque praecessit, quia senior, quia avunculus, quia posterior regni dominus: hunc enim triplicem rationem assignat S. Hieronymus.

*Mosias
la Per
Fatum*

*Daniel in
lips. loc.
num.*

Daniel autem, assumptus a Dario in Medium, constitutus princeps super satrapas regni. Cumque ob sapientiam pro ceteris regi carus esset, invidia principum ejus accusatur apud regem, quod contra regnum edictum quotidie ter Deum coli oraret. Unde, renitente licet multum rege, projectum in lacum leonum, ad voluntate lapide os facus obsignatur. Primum dinculo, rex Danielum a Deo servatum, et a leonibus illissem inveniens, ipsum edicuit, et accusatores ejus leonibus objicit, quibus subito devoratis, decreti publicatione per totum regnum Deum Daniels timendum predicavit. *Danielis. cap. vi.*

Eodem anno 1 imperii Daril Medi super Chaldaeos, anno 69 transmigrationis, Daniel intelligens ex libro Jeremie appropinquare terminum 70 annorum desolationis Ierusalem, et captivitatem Babylonie, prostratus coram Domino ieiunio, saccu et ciuere, confiteatur Judaeos prophetarum peccata sua juste captivatos, oratque ut juxta summum promissum misericorditer reducere dignetur eos in terram suam. Cui apparent angelus Gabriel respondet, et indicat orationem ejus exaudit esse, et insuper revelat ei, quando templum, quando urbs et civitas Ierusalem rursum edificanda sint; quodque magis erat omnibus, praedicti ei tempus, quando vera libertas Christus venturus esset, nempe 70 hebolmadas (quarum unaqueque juxta Scripturam consuetudinem 7 annos continet: faciunt ergo illa annos 490) Deo determinatas et definitas esse usque ad Christum; quando abolito et expiato peccato, Deus veram adducet libertatem justitiamque sempiternam. Itaque, ab exitu sermonis regis permisuri ut iterum adficeret Ierusalem, hoc est, ab anno 7 Artaxerxis Longimanus regis Persarum, quando misit Nehemiam reedificare Ierusalem, et usque ad illum diem, quo Christus Sanctus sanctorum, in suo baptismate celitus a Deo Patre per Spiritum Sanctum ungerneretur dux doctor Christianorum, fore hebolmadas 69

*70 heb
domadas
Daniel
revelat.*

annas, id est annos 483; hebolmada vero septagesima, id est ultima ac postrema, Christum confirmaturum pactum, id est legem Evangelicam, novum Testamentum, siuimus Evangelium multis miraculis: in medio autem ejusdem hebolmadae Christum occidendum, et cessaturum sacrificium veteris legis; populum qui cum Christum negaret, abiciendum: abominationem desolationis in templo futuram, seu colligendum (« quae dicta est, inquit Christus, *Matthei cap. xxvii.* a Daniele Propheta, stantem in loco sancto: qui legit, intelligat»): ubi vero ac templum dissipandum et devastandum a duce et populo venturo, eorumque desolationem duraturam usque ad finem mundi.

Anno mundi 3418, ante Christum 531, anno 70 desolationis Ierusalem, peracto jam sabbato terra, mortuo Dario Medo, Cyrus rex Persarum monachum adeptus, statim monarchia sua anno 1 divinitus inspiratus, publicato ubique per totum regnum edictu, dat Judeis libertatem redendi in Ierusalem, et Iudeam patram ac terram suam, atque impensis regis iubet adficeri ibi templum Deo Israel, reddens ei 5400 aurea et argentea vasa templi, que absulerat Nabuchodonosor de Ierusalem. *Hab. xxxvii, 1 Esdr. i, III Esdr. ii.*

Anno mundi 3428, ante Christum 529, qui fuit tertius et ultimus monarchie et vita Cyri, ubi Daniel se luctu, jejuno et oratione per hebolmadas afflixisset, videt, die 24 martii, iuxta fluvium Tigrin virum lineis vestitum, fulgentemque: unde timens et tremens ab eo confotatur, et docetur de Michaeli principe Synagoge Judeis auxiliante, et de variis bellis futuris inter reges Persarum et Græcorum, et inter reges Austr. id est Egypti, et Aquilonis, id est Syriae: item de Antiochœ Epiphane, ejusque antitypo Antichristi se contra Deum deorum claturo, et ablatio iugi sacrificio, Iudeos per annos tres et semi persecuturo. Denique post magnam afflictionem mortuos resurrecturos, quosdam ad opibrium semipiternam, quosdam ad vitam eternam: ubi docti ac doctores ut stellæ fulgebunt. *Dan. capitibus x, xi et 12.*

*Isaias
fuit ex
scripto re
gina.*

COMMENTARIUS

IN ISAIAM.

ARGUMENTUM.

Quares primo, quis fuit Isaias? Respondeo, fuit filius Amos, ut patet cap. 1, vers. 1, non Amos minor Propheta, ut putavero S. Epiphanius in *Vita Amos.* Clemens Alexandrinus, lib. I *Strom.*, et Cedrenus in *Compend. Histor.*; ille enim scribitur per ait initio, et per samech in fine; fuitque armaturus et rusticus, vellens sycomorus; sed alterius Amos, qui initio per *dalph.*, et in fine per *sads* scribitur, atque hebreus significat firmamentum, virtutem, fortitudinem; radix enim **YHWH** ait significat firmare, roboreare.

Porro hic Amos Isaias patet fuit et regio sanguine; unde in stylo Isaiæ tanta est urbanitas, nitor, decor et gratia, ut vel ex eo solo cum in aula regis moribus educatum fuisse colligere liceat. Creditur ab Hebreis Amos hic fuisse frater Amasie regis Juda, qui fuit pater Isaiæ vel Ozias regis, sub quo caput prophetae Isaias. Nec desunt qui addant Isaiam fuisse etiam sociorum (id est prosocerum sive patrem socii; nam Isaias erat tune 126 annorum, ut mox ostendat) Manassis, ut testatur S. Hieronymus, lib. II *Comment. in Isaiam* cap. xx; quod etiam sentit Isidorus, lib. De vita et morte Sancti, cap. xxviii. Imo S. Hieronymus in *Quest.* in II *Paral.* cap. xxxxi, referit Hebreos tradere, Manassis fuisse filium filii Isaiæ; ergo Manassis avum fuisse Isaiam. Hinc patet Isaiam copisse prophetae fere eodem tempore quo Osse et Jod., anno 17 Ozias, inquit Eusebius: **Ozias** autem regnare cepit anno mundi 3147, quod fuit ante initium Olympiadum: hec enim numerari cooperant sub anno 40 Ozias, ideology ante conditam Romanam: hec enim juxta chronologiam quam Genesi prefixi, condita est circa anno 41 Joatham. Olypiades enim Romanus antecesserunt 23 annis. Quare Romulus juvenis erat cum senecerat Isaias, adeoque Roma condita est sub annis vite Isaiæ 76. Favel Clemens Alexandrinus, lib. I *Strom.* dicens: « Isaias a regno Salomonis, cuius tempore ostensus est Menelaum venisse in Phoeniciam, ducentesimo anno adhuc prophetasse cernitur. » Nam ducentesimus annus a morte et regno Salomonis incidit in annum 34 Ozias, vel Azarias, quo adhuc prophetabat Isaias; quia scilicet multis iam annis antecedit corpora,

puta anno 17 Ozias, et deinceps. Cepit ergo prophetae Isaias ante Christum pene annis 800. Nam a 4 anno regni Ozias usque ad Christum fixerunt anni 813. Porro Isaias fuit conjugatus, habuitque uxorem et filium nomine Iasub, ut patet cap. vii, vers. 3.

Quares secundo, quanta sit propheta Isaiæ dignitas, excellens et obscuritas praे alii Prophetae? Respondeo: Pulchra ea hic describit S. Hieronymus, eaque patent ex multis. **Primo,** quia sicut Paulus rapitus fuit in tertium colum, ibique doctor et apostolus creatus missus est ad Gentes: ita Isaias videt Deum, ab eaque creatus est Propheta, ut dicetur cap. vi; unde *Ecclesiasticus* vers. 25, Isaias vocatur « Propheta magnum, sanctus et fidelis; » quia quia Deus illi revelaratur, alacriter, libere, constanter et fideliter nuntiavit; alacritate testimonium est cap. vi, vers. 8, ubi Deus quasi hancenit quem mittet ad duros Iudeos, fidens ipse et letus se offert. **Secondo,** quia **secundum**, a Seraphim accensu calculo igniti conseruatus est Propheta, factusque quasi Seraphinus et ordinis Seraphicæ, cap. vi, vers. 6. **Destinabatur enim Seraphicus.** **Tertio,** quia **tertium**, a Deo ad hoc, ut frigida et gelida hominum corda ardenti sunt concione, vita et charitate, Dei cognitione et amore inflammaret. **Quarto,** quia in Iherosolima est eloquentissimus, teste S. Hieronymo. Unde et S. Thomas (vel quisquis est Auctor) Prologo in *Isaiam*: Isaias, inquit, tripliciter excellit alios Prophetas, scilicet pulchris similitudinibus, expressione sententie, venustate verborum: quia nobilis erat et eloquens. Solet enim Spiritus Sanctus organis suis se attenuperare, ut in urbanis urbanis, in rusticis rusticanus, in eloquentibus videatur eloquens; perinde as tibicen in tibis subtiliter subtilibus modulatur, in crassioribus crassius, inquit noster Antonius Fernandius, Prologo in *visiones Isaiæ*. **Quarto,** quia amplissimum, sublimissimum et clarissimum habuit lumen propheticum. Nihil enim fere est quod ad Hebreorum aliarumque Genitium statum pertineat, atque ab aliis Prophetis predictum sit, quod non multo lucentius et gravius in Isaiæ repertas. Isaias, ait Nazianzenus, Orat. 3. *in principiis*, vocis sublimitate Prophetas omnes antecellens; unde ab hi

*Ante
Chris
tum 800.*

*Fuit co
njugatus.*

Iasub.

Isaias

*prope
tentia.*

*Præ
dictus.*

*Præ
dictus.*